

Wattenmeeri rahvuspark

Loodus olgu looduslik

Ainulaadne Wattenmeer

Taani, Schleswig-Holsteini, Alam-Saksimaa ja Madalmaade rannikul asuv Wattenmeer on ainulaadne kogu maailmas (Wattenmeer – mõõnarand, laialdane rannikuala, mis tõusu ajal on veega kaetud, kuid mõõnaga paljastub). Kusagil mujal ei leidu niisama suurt mõõnaranda, kus võiks kohata ligilähedaseltki sarnast liivade, düünide, soolaniitude ja saarte kombinatsiooni.

Schleswig-Holsteinis asuv Wattenmeer paistab lisaks silma veel üsna ebatavalise maastikuelemendi poolest, milleks on Halligen. Seda väikest, kaitsetammidest ümbritsemata saarte rühma tabab noor- ja täiskuuagsete loodete ning tormide ajal üleujutus. Üle veepinna ulatuvad siis veel vaid "kuhjatised" –tõusuvee eest kaitsvad pinnasest moodustatud kõrgendikud, millel paiknevad majad.

Igal aastal kesksuve paiku on Wattenmeer Trischeni saare juures kogu maailmas ainulaadse sündmuse tunnistajaks: mõned kilomeetrid rannajoonest eemal toimub roopartide massilise sulgimine. Sel ajal koguneb siia ligikaudu 200000 lindu, peaaegu kõik Euroopas leiduvad selle liigi isendid.

Loendamatute rannakarpide, tigude, vähkide ja ussikeste kõrval elutsevad Wattenmeeris ka mõned suuremad imetajad. Hallhüljeste, randalhüljeste sugulaste ainuke lesila Saksamaal on Schleswig-Holsteini Wattenmeer, kus nad toovad ilmale ka oma järelkasvu. Selliste Põhja-Friisimaa saarte piirkonnas nagu Sylt ja Amrum paikneb pringlite tähtsaim poegimisala Põhjameres.

Rahvuspargid - Mõte, mis vallutas maailma

1872.a. rajati Ameerikas maailma esimene rahvuspark Yellowstone´is. Nüüdseks leidub kõikides maailmajagudes kokku üle 1600 rahvuspargi, et säilitada ainulaadset elukeskkonda, haruldasi liike või maastikuvorme.

Tänapäeval kaitsevad rahvuspargid ökoloogiliste protsesside kulgu, loodust tuleb neis säilitada kui tervikut. Loomad, linnud, taimed ja maastikud peavad arenema häirimatult, ilma inimese vahelesegamiseta.

13 rahvusparki Saksamaal hõlmavad metsi, kõrgmäestikke, mere- ja jõemaastikke, Põhja- ja Läänemere rannikualasid. Neis on ebatavalised loodus- ja kultuurmaastikud erilise kaitse all.

Taanist Hollandini

Wattenmeer laiub Ho lahest Taani läänerannikul kuni Hollandi saare Texelini. Ala hõlmab ühtekokku 8000 km². Taani ja Madalmaade Wattenmeer (mõõnarand) on looduskaitse all, Alam-Saksimaa, Hamburg ja Schleswig-Holstein rajasid rahvuspargid.

Wattenmeer on elukeskkond, kus valitsevad ekstreemsed elutingimused, millega seal elutsevad loomad ja taimed on kohanenud. Mõõna ajal paljastub mõõnaranna põhi. Rannakarbid, teod, vähid ja ussikesed langevad kergesti lindude saagiks, päikese käes võivad nad kuivada. Et end kaitsta, sulgevad nad oma kojad või kaevuvad mõõnaranna mudasse.

Rändlindudele on Wattenmeer ideaalseks vahepeatuseks. Linnud saavad siin puhata teekonnal pesitsemis- ja talvitumispaikade vahel ning küllastuda toidust, et koguda vajalikke jõuvarusid.

Wattenmeer on ka randalhüljeste koduks. 1999.a. loendati liivaseljandikel ühtekokku rohkem kui 1500 seda liiki mereimetajat, neist 6134 Schleswig-Holsteini piirides.

Schleswig-Holsteini Wattenmeeri rahvuspark ülevaatearvudes:

Üldpindala:	441000 ha
sellest mõõnarand:	130000 ha
sellest soolaniidud:	6900 ha
sellest liivad:	4300 ha
sellest 1. kaitsetsoon	37%
sellest kasutamata ala	3%
sellest pringlite kaitseala	28%

Rahvuspark

Schleswig-Holsteini rahvusparki seaduse jõustudes 1985.a. pandi alus Kesk-Euroopa suurimale rahvusparkile, kus võeti erilise kaitse alla ebatavalised loodus- ja kultuurmaastikud.

1999.a. uuendatud rahvusparki seadus tasakaalustab looduskaitse, traditsiooniliste majanduslike huvide ja turismi arendamise vahekorrad.

Rahvusparki eesmärgid

- Loodusliku pärandi säilitamine järeltulevatele põlvkondadele.
- Häirimatu arengu võimaldamine: loodus olgu looduslik.
- Puhkus ja elamuslikud hetked looduses.

Rahvusparki valitsus

Schleswig-Holsteini liidumaa Wattenmeeri rahvusparki valitsus asub Tönningis. Kompetentse looduskaitsealase asutusena hoolitseb valitsus selle eest, et kõikide seda piirkonda puudutavate plaanide puhul arvestataks rahvusparki eesmärkidega.

Väljavõtte rahvusparki seadusest

§ 2 Eesmärk kaitsta loodust ja muud eesmärgid

(1) Rahvuspark teenib Schleswig-Holsteini Wattenmeeri kaitsmise ja loodusliku arengu ning tema ainulaadsuse, ilu ja loodusliku algupära säilitamise huve. Tuleb tagada looduslike protsesside võimalikult segamatu kulg. Rahvusparki tuleb hoida kui seal looduslikult esinevate looma- ja taimeliikide elupaika, aga samuti ka kui seal esinevate liikide ja nende elukeskkonna vaheliste elutähtsate sidemete toimimise paika. Looduse terviklikkus kõikide taimede, loomade ja ökosüsteemide loomuliku arenguga on omaette väärtus, mida tuleb kaitsta.

(2) Meetmeid rannikualade kaitsmiseks, kaasa arvatud rannikuäärse maa kindlustamiseks ja rannikuäärse maa laiendamiseks, aga samuti sisemaal asuvate alade kuivendamiseks ei piirata. Niivõrd kui seda nõuab rannikualade kaitsmine, on lubatud lammaste karjatamine ning savimulla ja liiva kasutamine.

(3) Kohaliku elanikkonna huvide ja tavapäraste tegevusalade viljelemise põhjendamatut ja liialdatud piiramist tuleb vältida. Kõiki huviseid piirkonna kasutamisel üldises plaanis ja iga üksiku juhtumi puhul eraldi tuleb õiglaselt läbi kaaluda, silmas pidades kaitseala eesmärke. Loodusliku keskkonna säilitamine rahvusparkis peab positiivselt mõjutama turismi ja regiooni maine tõhusat arengut, et parandada ümbruskonnas elavate inimeste elu- ja töötingimusi.

Looduselamused rahvuspargis

Multimar Wattforum

Multimar Wattforum Tönning esitleb mõnaraanna mitmekesiseid vorme ühe katuse all, näidates nii väiksemaid üksikasju kui ka suuremaid seoseid Wattenmeeri looduse ja inimese vahel. Kõik rahvuspargi külastajad saavad Tönningis uurida sealset elukeskkonda ja teha põnevaid avastusi.

Laevareisid

Tulla laevaga rahvusparki - milline suurepärase võimalus vaadelda loodust! Pardalt võib jälgida linde, randalhülgeid ja õnne korral isegi pringleid. Sõitude vältel, mis toimuvad kooskõlastatult rahvuspargiga, võivad külastajad kuulata kapteni suust huvitavaid lugusid ja anekdoote või leida laevalt infomaterjali.

Rahvuspargi teejuhid

Vilunud teejuhid muudavad matka rahvuspargis huvitavaks ja kaasakiskuvaks. Olles ise Wattenmeeri kogemustega elanikud, teevad nad oma tööd kõrgetele ohutusstandarditele vastavalt; koostöös rahvuspargiga hoiavad nad end pidevalt kursis teaduse uusimate saavutustega. Jalutuskäigul mööda mõna ajal paljastunud merepõhja annavad nad teavet looduse ja maastiku, kultuuri ja ajaloo, rahvuspargi arengu, eesmärkide ja seal valitseva korra kohta.

Looduskaitseeltsid

Juba peaaegu 100 aasta jooksul on omaalgatuslikud looduskaitseeltsid hoolitsenud Wattenmeeri säilimise eest. Need tihtipeale tasustamata kaastöötajad hoolitsevad haudepiirkondade ja bioloogilise koosluse kaitse eest. Nad püüavad õigeaegselt avastada Wattenmeeri ähvardavaid ohtusid. Piki rannikut organiseerivad seltsid kogu piirkonda katvate välijaamade ja regionaalsete infokeskuste võrgu tegevust ning pakuvad arvukaid üritusi keset rannakarpe, linde, hülgeid või taimestikku.

Rahvuspark kui võimalus

Turism rahvuspargis

Mõned arvud toovad selgelt esile, milline tähtsus on rahvuspargis turismil. Arvutused näitavad, et igal aastal loendatakse üle ühe miljoni külastaja ja üksteist miljonit ööbimist. Külastajate käsutuses on ligi 100000 voodikohta. Hotellides ja toitlustuses leib tööd üle 5000 inimese, kusjuures pole arvestatud hooajalisi töötajaid ja abijõude. Iga viies mark regioonis teenitakse turismindusega. Looduses viibimine on Wattenmeeri ääres puhkajate seas kõrgelt hinnas, edestades spordi- ja kultuurialase tegevuse.

Peaaegu kõik külastajad ütlevad hea sõna rahvuspargi kohta ja on valmis aktsepteerima pargi kaitsmiseks kehtestatud piiranguid.

NationalparkService

Looduse vastu huvi tundvat külastajat ootab rikkalik valik võimalusi teabe hankimiseks piirkonna tähenduse ja tähtsuse kohta. Lääneranniku mitmesugustes paikades on olemas infokeskused näitustega, võimalused diapositiivide vaatamiseks ja suveniiride müük.

NationalparkService’i kaastöötajad ("*reingerid*") ja looduskaitseeltside aktivistid tegutsevad selle nimel, et külastajatele rahvusparki lähemalt tutvustada. Nad vastavad küsimustele, pakuvad matku mööda Wattenmeeri ja teejuhte ümbruskonnaga tutvustamiseks.

Külastajate teavitamine

Rahvusparki sisenemisel võib paljudes kohtades näha, kuidas on välja arendatud infopaviljonide, teabetahvlite ja kaartide, õpperadade ja plakatite süsteem, mida külastaja võib kasutada koos "*reingeriga*", aga ka omal käel. Rahvuspargi piirkonna omavalitsused parandavad külastajale mõeldud infosüsteemiga oma turismialase teenindamise taset.